

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 75g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 32 alin. (1) din Codul familiei

*(răspunderea soțului debitor în cazul neinformării creditorilor
săi despre încheierea, modificarea și rezilierea contractului
matrimonial)*

CHIȘINĂU

19 noiembrie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dli Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dli Serghei ȚURCAN,
dli Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 20 mai 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 19 noiembrie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului: „În cazul neexecutării acestei obligații, soțul debitor răspunde pentru obligațiile sale indiferent de conținutul contractului” din articolul 32 alin. (1) din Codul familiei, ridicată de dl avocat Maxim Sidorencu, în interesele nei Nadejda Leahovcenco, în dosarul nr. 2r-275/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ de la Curtea de Apel Chișinău (judecătorii: doamnele Ana Panov, Liuba Pruteanu și domnul Ion Țurcan), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 21 iunie 2018, dna Nadejda Leahovcenco a formulat o cerere privind contestarea unor acte emise de executorul judecătoresc.

4. În motivarea cererii, dna Nadejda Leahovcenco a susținut că, pe 12 iunie 2018, a luat cunoștință de încheierea executorului judecătoresc emisă în cadrul procedurii de executare a titlului executoriu nr. 906/2013 din 4 martie 2013 privind încasarea de la dl Vladimir Leahovcenco, în beneficiul dli Artur Cucer, o datorie în sumă de 12 000 euro și aplicarea interdicției la înstrăinarea unor mijloace de transport.

5. De asemenea, în cerere se menționează că încheierea executorului judecătoresc privind aplicarea sechestrului asupra bunurilor care constituie proprietatea personală este nejustificată, pentru că bunurile asupra cărora s-a aplicat interdicția au fost procurate după încheierea contractului matrimonial.

6. Pe 11 noiembrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a respins cererea depusă de dna Nadejda Leahovcenco.

7. Nefiind de acord cu încheierea instanței de judecată, dna Nadejda Leahovcenco a formulat o cerere de recurs.

8. În procesul examinării cererii de recurs, dl avocat Maxim Sidorencu, în interesele dnei Nadejda Leahovcenco, a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „În cazul neexecutării acestei obligații, soțul debitor răspunde pentru obligațiile sale indiferent de conținutul contractului” din articolul 32 alin. (1) din Codul familiei.

9. Prin Încheierea din 26 martie 2020, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

[...]”.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane,

împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

11. Prevederile relevante ale Codului familiei, adoptat prin Legea nr. 1316 din 26 octombrie 2000, sunt următoarele:

Articolul 32

Garanțiile drepturilor creditorilor la încheierea, modificarea și rezilierea contractului matrimonial

„(1) Fiecare dintre soți este obligat să înștiințeze creditorii săi despre încheierea, modificarea sau rezilierea contractului matrimonial. **În cazul neexecutării acestei obligații, soțul debitor răspunde pentru obligațiile sale indiferent de conținutul contractului.**

(2) Creditorii soțului debitor pot cere modificarea sau rezilierea contractului matrimonial dacă acesta le lezează drepturile și interesele ocrotite prin lege”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile contestate din articolul 32 alin. (1) din Codul familiei sunt neconstituționale, pentru că nu prevăd în mod clar procedura înștiințării creditorilor de către soți despre încheierea contractului matrimonial. De asemenea, autorul consideră că realizarea dreptului la informarea creditorului nu are nicio legătură cu efectele juridice produse de contractul matrimonial privind stabilirea regimului de proprietate personală a soților asupra bunurilor ce vor fi dobândite după semnarea contractului matrimonial. În viziunea autorului, prin aplicarea prevederilor contestate după semnarea contractului matrimonial poate fi diminuată averea personală dobândită de soțul care nu este debitor. Totodată, autorul excepției reține că dispozițiile contestate pot crea situații de abuzuri din partea creditorilor, care vor pretinde nu doar la averea soțului debitor, dar și la averea dobândită de soțul care nu este debitor.

13. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului familiei, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către reprezentantul reclamantei (a se vedea § 1 *supra*). Astfel, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul: „În cazul neexecutării acestei obligații, soțul debitor răspunde pentru obligațiile sale indiferent de conținutul contractului” din articolul 32 alin. (1) din Codul familiei, care reglementează garanțiile de care beneficiază creditorii soțului debitor în cazul încheierii, modificării și rezilierii contractului matrimonial.

18. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată de instanța de judecată în cauza în care a fost ridicată (a se vedea §§ 3-7 *supra*).

19. Curtea notează că prevederile contestate sub aspectul invocat de autorul excepției nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă din fața instanțelor de judecată. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 7 aprilie 2020, § 18; DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 21; DCC nr. 61 din 11 iunie 2020, § 35; DCC nr. 107 din 29 septembrie 2020, § 25; DCC nr. 125 din 22 octombrie 2020, § 22).

21. Curtea observă că autorul excepției a pretins că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 46 [*dreptul de proprietate privată și protecția acesteia*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

22. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 1 alin. (3) din Constituție, care se referă la principiul preeminenței dreptului, Curtea a notat în jurisprudența sa că acesta are un caracter general și poate fi invocat, în general, dacă se constată aplicabilitatea sa cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 25).

23. În ceea ce privește pretinsa încălcare a articolelor 23 și 54 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile aceste articole, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 15 din 28 mai 2020, § 25; DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 21; DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 23; DCC nr. 94 din 4 august 2020, § 24).

24. În speță, Curtea observă că autorul excepției, prin argumentele prezentate, ridică problema unei eventuale încălcări a dreptului de proprietate privată garantat de articolul 46 din Constituție.

25. În prezenta cauză, Curtea reține că prevederile contestate nu ridică o problemă de constituționalitate din perspectiva articolului 46 alin. (1) din

Constituție. Totodată, cu referire la argumentele sesizării în partea în care ridică problema unei eventuale aplicări a prevederilor contestate de o manieră care să conducă la încălcarea dreptului de proprietate în cazul urmăririi bunurilor soțului debitor, Curtea notează că asemenea aspect nu poate fi analizat într-un proces din fața Curții Constituționale, care efectuează controlul constituționalității actelor normative. Această problemă rămâne de competența instanțelor de drept comun, care trebuie să aplice legea infraconstituțională care reglementează conținutul și limitele exercitării atributelor dreptului de proprietate.

26. Curtea reamintește că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 48 din 5 aprilie 2019, § 15; DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19; DCC nr. 106 din 7 octombrie 2019, § 25; DCC nr. 97 din 6 august 2020, § 31). Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată. De altfel, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (*Rohlena v. Cehia*, [MC], 27 ianuarie 2015, §§ 50-51).

27. În baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului: „În cazul neexecutării acestei obligații, soțul debitor răspunde pentru obligațiile sale indiferent de conținutul contractului” din articolul 32 alin. (1) din Codul familiei, ridicată de dl avocat Maxim Sidorenco, în interesele dnei Nadejda Leahovcenco, în dosarul nr. 2r-275/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 19 noiembrie 2020
DCC nr. 130
Dosarul nr. 75g/2020

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 75G/2020